

MŠ**3–4****projektové
dny**

4. LEKCE:

Jak žijeme, jaký máme životní styl

Cíle:

Děti zmapují výrobky, které během dne používají. Kládou si otázky, co dobrého jim určité spotřební předměty přináší (mám je pro radost, protože bych bez nich nemohl/a být apod.)

Děti umějí rozhodnout, které vzorce chování jsou více a které méně odpovědné k životnímu prostředí a lidem.

Děti si dokáží představit sebe jako člověka, který žije určitý životní styl, např. člověk žijící ve městě nebo naopak na venkově, v přírodě, a co k tomu potřebuje.

Děti v souboru výrobků rozlišují nezbytné a zbytečné pro život. Dokáží vyjmenovat základní potřeby.

Děti navrhnou (i nereálné) způsoby, jak v budoucnu pomoci, resp. jak se odpovědně chovat k přírodě a lidem.

Anotace:

Stěžejní částí lekce bude přenesení získaných poznatků do konkrétních opatření v třídní či školní rovině. Nejprve společně shrnete to, co se děti v minulých lekcích dozvěděly. Poté si s dětmi na 2 rozdílných příbězích ukážete, jak různě lidé mohou žít, a zhodnotíte, co je v příbězích pro životní prostředí přínosné a co méně. Na základě příběhu vytvoří děti koláže dvou osob: k přírodě odpovědného a lhostejného člověka. Při tvorbě koláže se děti zamyslí nad tím, které výrobky jsou pro osoby ve vyprávění nejdůležitější a které by mohly postrádat. Následně s dětmi zhodnotíte, jak udržitelně žijete ve vaší třídě. Budete hledat, zda něco z toho, o čem jste si povídali, již děláte a chováte se tedy odpovědně. Poté budete hledat možnosti, kde a jak byste mohli třídní život vylepšit. To znamená přenést vaše zjištění do vašeho třídního života a chovat se tak odpovědněji k přírodě a lidem. Při dobré spolupráci s rodiči můžete uvažovat i o přenesení některých opatření do rodinného prostředí. V závěrečné části si děti vytvoří vlastní koláž výrobků, věcí a osob, které jsou pro ně důležité. Nakonec si děti představí, že mají neomezenou moc navrhnout změny v širším měřítku.

Struktura lekce:

AKTIVITA	ČAS	POMŮCKY
1. Co už víme	1. den	Výstupy třídního a osobního portfolia z předchozích lekcí
2. Jak lidé žijí	2. den	<u>PL Návštěva u příbuzných</u> (tisk pro pedagoga)
3. Jak jsme na tom ve školce	3. den	<u>PL Pádové otázky</u> (inspirace pro pedagoga) Pomůcky pro tvorbu koláže – balicí papír nebo flip, psací a výtvarné potřeby, lepidlo, časopisy, obrázky

4. Naše předsevzetí	3. den	PL Dopis třídě
5. Naše poselství	4. den	Potřeby pro osobní koláž Papíry, flipy psací potřeby
Dohra – reflexe	Za měsíc	Kontrola, zda se nám opatření daří plnit

Odborné podklady:

- [Kvalita života](#)
- [Životní styl](#)
- [Odpovědné spotřebitelské chování](#)
- [Cirkulární ekonomika](#)

Informace pro učitele:

- [Koláž jako nástroj sebereflexe](#)
- [Maslowova pyramida](#)

Portfolio:

Třídní: Plakát Udržitelná opatření pro život ve třídě; 2 koláže.

Osobní: Obrázkový dopis – osobní předsevzetí.

Před lekcí:

Připravte si všechny výstupy třídního a osobního portfolio, které jste až doposud s dětmi vytvořili.

Popis lekce:

1. Co už víme

Pro práci v této lekci je nezbytné si připomenout vše, co se děti o výrobním cyklu a odpovědném chování dozvěděly. Na pomoc si vezměte výstupy osobního i třídního portfolio. Informace si s dětmi připomeňte společně. První lekci si připomeňte sestavením obrázků nebo pohybovou aktivitou. K připomenutí druhé lekce si zahrajte na obchod a pak si pomocí udržitelné pyramidy připomeňte, jestli věci můžeme pořídit i jinak než nákupem. Třetí lekci vám připomenou výrobky, kterým jste prodloužili život, nebo akce, kterou plánujete nebo jste již uskutečnili.

Ahoj děti,

dneska ráno si pro mě Martin vymyslel překvapení. Prý už jsme toho zjistili o výrobě věcí, jejich nakupování a dalším životě tolik, že by ho zajímalo, jestli si z toho něco pamatujeme. A taky přemýšlel o tom, co s těmi všemi informacemi teď vlastně uděláme. Něco už jsme vlastně začali, když jsme se minule snažili předat je ostatním, ale co můžeme udělat my sami? Zkusíte nám s tím dneska pomoci?

Martin připravil takovou hru s obrázky a plakáty. Vzal všechny plakáty a obrázky, které jsme si během našeho pátrání a povídání vyrobili, a poskládal je tak, aby sestavil celý příběh trička a vlastně i dalších výrobků. Pro mne obrázky trochu zpřeházal a já jsem se s jeho nápovědou snažila poskládat obrázky do stejného příběhu jako Martin. Všechny obrázky jsem si položila před sebe a snažila jsem si vzpomenout, co znamenají a jak jdou za sebou. Chvilku mi trvalo, než jsem se rozpomenula, ale nakonec to tak těžké nebylo a dost mě to bavilo. Někdy mi Martin pomohl tím, že jsme si společně přehráli některé situace, např. jak se nakupuje.

Po zopakování si obrázky a výstupy portfolio nechte vystavené ve třídě, budete s nimi pracovat i v dalších částech lekce.

2. Jak lidé žijí

Koukala jsem, kolik jsem se toho vlastně dozvěděla. A vy toho taky víte hodně, co? Takže, co teď s tím? Přemýšleli jsme s Martinem, k čemu nám vlastně všechny tyto informace jsou, a do toho vešla maminka do pokoje a viděla naše obrázky. Prohlédla si je a řekla: „Vy se tady zamýšlíte na tím, jak lidé žijí? Nebo co to tu tvoříte? Dejte mi ty špinavé skleničky, ať nezapínám myčku poloprázdnou a nechám vás bádát dál.“ Co to znamená, jak lidé žijí? Myslela život v minulosti a dnes nebo život v různých částech světa? Přemýšlejte s námi. My jsme si pomohli následujícími otázkami:

- Na co se maminka Týnky a Martina ptala, co tím myslela „Jak lidé žijí“?
- Žijí lidé stejně nebo podobně, nebo každý úplně jinak?
- Čím to je, že lidé žijí někdy podobně a někdy úplně jinak?
- Napadá vás, jak by to, jak lidé žijí, mohlo souviset s tím, co jsme se naučili?

Povídejte si s dětmi o rozdílech, jak lidé žili v minulosti a dnes. Jak lidé žijí v různých částech světa. Opatrně se přesuňte do českého prostředí a případně i nejbližšího okolí. Pokuste se povídání udržet v odosobněné rovině.

Maminčina poznámka nás přiměla taky trochu pátrat. Něco jsme se dozvěděli od rodičů a něco jsme vyčetli na internetu, to zvládnete také, až budete starší. Také jsme začali pozorovat lidi kolem nás, jak a co dělají. Podle čeho výrobky nakupují a jak často, jestli přemýšlejí o přibězích výrobků, jak se k výrobkům chovají a co s věcmi dělají, když už je nepotřebují. Ale abychom informace a naše pozorování lépe pochopili, rozhodli jsme se pro experiment. Navštívíme naše příbuzné, strávíme s nimi víkend a budeme pozorovat, jak žijí. A průběh experimentu jsme pro vás sepsali. Tady jsou dva příběhy, které jsme zažili, je to příběh tety Marty a strejdy Pepina.

V této části lekce Týnka a Martin vyprávějí příběh o dvou svých příbuzných (odpovědný × neodpovědný k přírodě), u kterých byli na návštěvě (**PL Návštěva u příbuzných**). Příběh čtete dětem a podle příběhu děti postupně vytvoří 2 koláže, ve kterých znázorní, co lidé z příběhů potřebují k životu. Návod na tvorbu koláže v najdete v příloze **Koláž jako nástroj sebereflexe**.

Koláže tvořte ve velkém formátu. Začněte tím, že na balicí papír obkreslíte jedno z dětí. Následně pak do obrázku děti lepi nebo kreslí obrázky věcí i činností, které dané osoby potřebují ke svému životu. Nechte děti koláž dotvořit pomocí vlastní fantazie. Např.: jak a kde tito lidé žijí, jak tráví volný čas, děti pak dokreslí např. byt/dům, kde žijí apod. Při sestavování koláže se s dětmi domluvte na rozdělení rolí podle toho, co je baví (hledáči, lepiči, kresličti, vystřihovači, poradci apod.).

V jakém pořadí budete číst příběhy a tvořit koláže je na vašem rozhodnutí.

V další části si dětmi povídejte o tom, co z toho, co lidé dělají, je k přírodě odpovědné a co méně. Obě možnosti na obrázku barevně označte. Např.: Má méně věcí, nemusí se o ně tolik starat, produkuje méně odpadu, má více času na zábavu apod. Vyzvěte děti, ať poradí tomu, kdo se chová neodpovědně, co může zlepšit a jak. Nápadů dětí zaznamenejte do koláží.

Připravte dětem obrázky pro koláž dopředu a schovejte je po třídě, může to být zajímavé zpestření této aktivity.

K vytvořeným kolážím zkuste najít známé hrdiny, např. z pohádek, z fantasy filmů nebo i známé osobnosti, např. Rumcajs, Shrek, Prasátko Pepina, ...

3. Jak jsme na tom ve školce

Už víte, stejně jako my, že lidé žijí různým způsobem, tedy různými životními styly. Je nám jasné, že každý člověk na světě má pro svůj život jiné podmínky. Jeho životní styl ovlivňuje místo, kde žije, lidé, s kterými žije, ale i další věci. Ať už je to příroda, kultura, ale i míra bohatství země apod. Už jsme zjistili, jak žije naše teta a strýc, ale jak tedy žijeme my? Co vlastně opravdu potřebujeme pro přežití, co proto, že je to součástí toho, jak žijeme, a co vlastně bychom ani mít nemuseli? Je ten náš životní styl jiný, než

bychom třeba chtěli mít, až budeme dospělí? Přemýšleli jsme s Martinem, jak o sobě všechny ty věci zjistit co nejlépe. Napadlo nás zkusit to zjistit nejprve ve třídě nebo ve školce. Připravili jsme si několik otázek. Zkuste si s námi na ně odpovědět. Určitě o vaší třídě/školce zjistíme něco nového.

Děti společně s Týnkou a Martinem mapují, jak probíhá den nebo dopoledne ve školce. I k této aktivitě vytvořte koláž. Načrtněte si na velký papír vaši třídu nebo školku a pomocí obrázků společně zaznamenejte, které věci ve školce během dne používáte a jak se o ně staráte. Rozhodněte se dle vašich možností, jak široký prostor budete s dětmi mapovat. Následující otázky vám pomohou vyhodnotit vaše pozorování.

- Které věci ve třídě/ve školce nezbytně potřebujeme?
- Které věci bychom mohli ve třídě/ve školce postrádat, ale přesto si je tady chceme nechat? A proč?
- Které věci ve školce vůbec nepotřebujeme a mohli bychom je dát pryč?
- Jak se o naše věci staráme?
- Co s nimi děláme, když je nepotřebujeme?
- Jak pořizujeme nové věci? Kdo se o to stará a podle čeho je pořizuje? Vydejte se za tím, kdo to má na starosti, a zjistěte odpověď.

Hlasujte tak, že si děti k věcem, o kterých rozhodujete, stoupnou. Nebo využijte smajlíků/mračounů a umístějte je k daným věcem.

Otázky přizpůsobte vašim potřebám a věku dětí. Na to, které věci jsou důležité a které méně, budou ve třídě různé názory. Povídejte si o možnostech a důvodech proč tomu tak je. Nakonec se rozhodněte pomocí hlasování.

Už víme, jak jsme na tom ve třídě, jak ve třídě žijeme. Nyní porovnejte to, co jste zjistili, s tím, co už víte, a zamyslete se nad tím, co je odpovědné více a co méně, jestli byste případně chtěli něco změnit. Pomohou vám následující otázky.

- Co se nám ve třídě daří dělat udržitelně/odpovědně a chceme to dále dodržovat?
- Co bychom chtěli zlepšit?
- Jak toho zlepšení dosáhneme? Co pro zlepšení uděláme? Napište si /nakreslete 1–3 konkrétní kroky.

Při hledání odpovědí na otázku: Co se nám daří..., využijte plakátu, který jste vytvořili ve 3. lekci. Ze seznamu vyberte zásady, které dodržujete, a společně z nich vytvořte pravidla pro fungování ve třídě. Ta si zapište a doplňte obrázky a vyvěste ve třídě.

Jak se vám odpovídalo na všechny ty otázky? Něco bylo fakt dost těžké, ale výsledek se nám moc líbí. Když jsme si s Martinem všechno prohlíželi, říkali jsme si, že něco je super, ale něco bychom asi mohli změnit. Nyní je čas pochválit se za to, co se vám daří. Napsali jsme si s Martinem seznam toho, co se nám daří, a vyvěsili si ho v pokojíčku. Tak si můžeme vždy připomenout, co je pro nás důležité. Seznam jsme doplnili obrázky, aby mu rozuměli i naši mladší kamarádi. Vytvořte si podobný seznam pro třídu a vyvěste ho na viditelném místě. Tak budou návštěvy, ale i nové děti ve třídě vědět, co je pro vaši třídu důležité. Už víme s Martinem, co se nám daří, ale také víme, že je možné některé věci ještě zlepšit.

4. Naše předsevzetí

Zamyslete se s dětmi také nad tím, co nefunguje, zda byste danou situaci chtěli změnit a jak. K vybrané změně si udělejte jednoduchý plán (podobný tomu ve 3. lekci) ve formě dopisu **PL Dopis třídě**. Kroky, které povedou ke změně, si znázorněte a zaznamenejte k nim, do kdy chcete úkol splnit i to, jak si splnění ověříte. S dětmi pracujte i v osobní rovině. Každé z dětí si nakreslí své osobní předsevzetí, čím chce třídě pomoci (bude součástí osobního portfolia).

Vybrané **výstupy sdílejte i jinde než ve školce**, např. ve spřátelené ZŠ, na obecním úřadu, ve výloze blízkého obchodu, ve spřátelené organizaci, ... Vzájemně si o svých poselstvích povídejte a také o tom, zda se mohou někdy uskutečnit a případně jak.

Určitě jste se ve třídě rozhodli pro nějaká zlepšení. V tomto případě je důležité naplánovat konkrétně první 3 kroky a stanovit si termín, kdy si zkontrolujete, zda se tyto kroky daří plnit. Nejprve vytvořte otevřený dopis třídě, vlastně nakreslete plakát a v něm si naplánujte, co chcete změnit ve třídě. Zároveň nakreslete obrázkový dopis sami sobě, ve kterém bude, co uděláte pro třídu vy sami. Paní učitelka vám pomůže obrázek popsat a schová ho u sebe, abyste se k němu mohli za čas vrátit. Vaše pomoc třídě může to být i drobná maličkost.

Domluvte se s paní učitelkou, za jak dlouho se nad třídním i vašimi dopisy sejdete a popovídáte si o tom, jestli se změna podařila. Pokud se plány plnit nedaří, popovídejte si o tom, proč se to nedaří, a zkuste najít jiné řešení, pokud to lze.

5. Naše poselství

V této části se děti převtělí do osobností nebo superhrdinů, kteří mají neomezenou moc, a budou hledat, co by chtěly změnit ve školce, v jejím okolí, ve vsi, ve městě nebo na Zemi.

Poznámka: Z nabízených možností níže, vyberte ty, které vám přijdou pro třídu nejefektivnější a které z časového hlediska stihnete, případně vymyslete pro děti jinou možnost.

Protože už umím psát, napsala jsem si pro sebe dopis, co všechno chci změnit. Napsala jsem si tam asi trochu moc věcí, ale uvidíme. A možná, že některé ani nepůjdou udělat. Asi bych k některým potřebovala, aby se změnily i věci, které sama neovlivním. Na takové věci asi člověk narazí v životě často. Líbilo by se mi, kdybych se na chvíli mohla změnit třeba v prezidenta nebo ředitele a udělat za něj rozhodnutí. Superhrdina by také nebyl špatný. Do koho byste se chtěli vtělit vy? A co byste změnili? Jsme na to s Martinem opravdu zvědaví. Své nápady nakreslete a pak je vyvěste na nástěnku pro rodiče nebo pro další, kteří se na vaše nápady chtějí podívat.

Vyzvěte děti, ať si vyberou, kým by chtěly být a co by změnily.

Co bych změnil, kdybych byl?

1. superhrdinou
2. prezidentem
3. ředitelem školy
4. ...

Své nápady děti nakreslí a budou je sdílet na společné nástěnce. Doporučujeme obrázky dětí popsat, ne vždy je dospělým zcela zřejmé, co chtěly obrázkem říci. I tento výstup sdílejte společně s třídním portfoliem.

A tady se s vámi milé děti rozloučíme a doufáme, že si na nás třeba při nákupu nebo při starání se o své hračky nebo o své oblečení vzpomenete. Ale to není všechno, rádi se s vámi opět potkáme. Navrhujeme třeba za měsíc. To bychom se totiž vrátili k našim dopisům a zjistili bychom společně, jak se nám podařilo naše plány uskutečnit.

Dohra – reflexe: Vyhodnocení vlastních či třídních opatření v dohodnutém časovém termínu – např. za měsíc.

Stanovte si s dětmi termín, kdy se vrátíte k předsevzetím, která jste si dnes zaznamenali, abyste je zhodnotili. Na této schůzce lze také zhodnotit akci, kterou jste si naplánovali ve 3. lekci. Na této schůzce se můžete vrátit k nápadům, které během lekci vznikly a chtěli byste je uskutečnit.

Pokud potřebujete metodickou nebo praktickou podporu pro vyhodnocení změn na závěr projektu nebo s pokračováním práce v projektu zapojte se do aktivit programu Ekoškola: www.ekoskola.cz